

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/26-12/29
URBROJ: 50301-04/12-26-11

Zagreb, 30. lipnja 2026.

Hs**NP*021-03/26-09/34*50-26-4**Hs

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB

Prijeto:	30-06-2026		
Klasifikacijska oznaka	021-03/26-09/34	Org. jed.	65
Uredbeni broj	50-26-4	Pri.	-
		Vrijednost	-

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Izvješće o radu pravobraniteljice za ravnopravnost spolova za 2025. godinu
– mišljenje Vlade

VEZA: Pismo Hrvatskoga sabora, KLASA: 021-03/26-09/34, URBROJ: 65-26-3, od 2. travnja 2026.

Na temelju članka 122. stavka 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 123/20. i 86/23. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske), Vlada Republike Hrvatske o Izvješću o radu pravobraniteljice za ravnopravnost spolova za 2025. godinu, daje sljedeće

MIŠLJENJE

Vlada Republike Hrvatske u odnosu na Izvješće o radu pravobraniteljice za ravnopravnost spolova za 2025. godinu, koje je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijela pravobraniteljica za ravnopravnost spolova, aktom od 31. ožujka 2026., ukazuje na sljedeće:

U okviru poglavlja III. Analiza po područjima, područja 1. „Zapošljavanje i rad“, u dijelu 1.1. „Zaposlenost i radna aktivnost“ pravobraniteljica navodi kako se prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, broj osoba u evidenciji registrirane nezaposlenosti smanjio za 14 % u odnosu na 2024. godinu. Nadalje, pravobraniteljica naglašava da se broj žena u evidenciji registrirane nezaposlenosti smanjio za 9.914, a broj muškaraca za 4.223, slijedom čega ističe kako udio žena u ukupnom broju osoba u evidenciji registrirane nezaposlenosti iznosi 53,4 % (3 % manje nego u 2024. godini) (str. 37). U odnosu na ove navode Vlada Republike Hrvatske želi istaknuti kako je, u odnosu na 2024. godinu, zabilježeno smanjenje broja osoba u evidenciji registrirane nezaposlenosti za 14,8 %. Dodatno, Vlada Republike Hrvatske želi istaknuti smanjenje broja žena u evidenciji registrirane nezaposlenosti za 18,6 % (N=9.914), te broja muškaraca za 10,0 % (N=4.223), slijedom čega je udio žena u ukupnom broju osoba u evidenciji registrirane nezaposlenosti 2,5 postotna boda manji nego u 2024. godini.

Nadalje, u istom području, dijelu 1.3. „Jaz u plaćama i mirovinama“ pravobraniteljica utvrđuje postojanje rodnog jaza u mirovinama te ukazuje na daljnju potrebu za njegovim smanjivanjem (str. 45 – 46). U odnosu na ove navode Vlada Republike Hrvatske želi naglasiti kako su, u cilju smanjenja rizika od siromaštva umirovljenika i smanjenja rodnog jaza u mirovinama, Zakonom o mirovinskom osiguranju („Narodne novine“, broj 96/25., u daljnjem tekstu: ZOMO) koji je stupio na snagu 1. srpnja 2025., provedene mjere u skladu s Programom Vlade Republike Hrvatske 2024. – 2028. Vlada Republike Hrvatske pritom dodatno ističe povećanje dodanog staža za svako rođeno/posvojeno dijete sa šest na dvanaest mjeseci, što će doprinijeti daljnjem smanjenju rodno uvjetovanih nejednakosti u mirovinskim primanjima. Procjenjuje se kako će 12 mjeseci dodanog staža po djetetu do kraja 2026. godine ostvariti oko 27.000 korisnika, koji će time ostvariti dodatno povećanje mirovine u prosjeku od 3 % za svako dijete. Vlada Republike Hrvatske naglašava kako je institut dodanog staža u razdoblju primjene pozitivno utjecao na smanjenje rodnog jaza u mirovinama, koji se značajno smanjio u zadnjih nekoliko godina, za 11 postotnih bodova u odnosu na 2020. godinu kada je iznosio 30,4 %, što predstavlja najveće smanjenje jaza među državama članicama Europske unije. Nadalje, ukazuje se kako je, prema podacima Eurostata, jaz u mirovinama u 2024. godini u Republici Hrvatskoj iznosio 19,3 % i znatno je niži od prosjeka Europske unije, koji je u 2024. godini iznosio 24,5 %.

U dijelu 1.4. „Zaključno razmatranje i preporuke“ pravobraniteljica preporukom broj 6 preporuča žurno preispitivanje učinaka odredaba članka 92. stavka 5. Zakona o državnim službenicima i članka 94. stavka 5. Zakona o službenicima i namještenicima u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, vezanih uz ocjenjivanje osoba koje su koristile dopuste po osnovi prava iz područja roditeljskih potpora, te pristupanje njihovim izmjenama radi otklanjanja nepovoljnog djelovanja iz aspekta ravnopravnosti spolova (str. 48). U odnosu na navedenu preporuku, Vlada Republike Hrvatske ističe kako se, prema odredbi članka 92. stavka 1. Zakona o državnim službenicima („Narodne novine“, br. 155/23. i 85/24.), državni službenici ocjenjuju svake godine najkasnije do 28. veljače za prethodnu kalendarsku godinu, dok se sukladno odredbi članka 94. stavka 1. Zakona o službenicima i namještenicima u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi („Narodne novine“, br. 86/08., 61/11., 4/18., 112/19. i 17/25.) službenici ocjenjuju najkasnije do 31. ožujka za prethodnu kalendarsku godinu. Nastavno na navedeno, Vlada Republike Hrvatske ističe kako oba spomenuta zakona sadrže odredbu o izuzimanju od ocjenjivanja službenika koji su u prethodnoj kalendarskoj godini radili manje od šest mjeseci. Iznimno, prema odredbi članka 92. stavka 4. Zakona o državnim službenicima i odredbi članka 94. stavka 4. Zakona o službenicima i namještenicima u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, razdoblja roditeljskog, posvojiteljskog, očinskog dopusta ili dopusta koji je po sadržaju i načinu korištenja istovjetan pravu na očinski dopust, rada s polovicom punog radnog vremena, rada s polovicom punog radnog vremena radi pojačane njege djeteta, dopusta trudne službenice, dopusta službenice koja je rodila ili službenice koja doji dijete te dopusta ili rada s polovicom punog radnog vremena radi skrbi i njege djeteta s težim smetnjama u razvoju, u skladu s propisom o roditeljskim potporama, smatraju se vremenom provedenim na radu u punom radnom vremenu. Ako su ta razdoblja odsutnosti s rada trajala dulje od šest mjeseci u razdoblju ocjenjivanja, državni službenici ocijenit će se ocjenom „uspješan“, a službenici u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi ocjenom „dobar“. Vlada Republike Hrvatske dodatno ističe da je upravo odredba članka 92. stavka 4. Zakona o državnim službenicima uvrštena na prijedlog pravobraniteljice, koja je u postupku pripreme Zakona ukazala na to da zbog odsutnosti s posla trudnice i osobe koje koriste prava iz sustava roditeljskih potpora u kalendarskoj godini ne bi smjele biti dovedene u nepovoljniji položaj od ostalih službenika, odnosno da im se ne bi smjelo uskratiti napredovanje na više radno mjesto, kao ni stjecanje bodova za dodatak za učinkovitost

rada. U istom sadržaju takva je odredba dodana i u Zakon o službenicima i namještenicima u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi.

Međutim, Vlada Republike Hrvatske ističe kako se učinkovitost rada službenika koji je tijekom cijele kalendarske godine ili u pretežnom dijelu godine bio odsutan s posla ne može ocijeniti primjenom propisanih kriterija jer službenik nije radio, a radi osiguranja uvjeta za napredovanje i nagrađivanje, dodane su odredbe članka 92. stavka 5. Zakona o državnim službenicima, odnosno članka 94. stavka 5. Zakona o službenicima i namještenicima u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, a prema kojima će se u slučaju odsutnosti s rada dulje od šest mjeseci zbog korištenja prava u skladu s propisom o roditeljskim potporama državni službenici ocijeniti ocjenom „uspješan“, odnosno službenici u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave ocjenom „dobar“.

Pritom Vlada Republike Hrvatske želi naglasiti kako se navedene odredbe o obveznoj ocjeni „uspješan“ u državnoj službi, odnosno ocjeni „dobar“ u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, ne odnose na službenike koji su koristili pravo na rad s polovicom punog radnog vremena radi skrbi i njege djeteta s težim smetnjama u razvoju budući da nisu bili odsutni s rada dulje od šest mjeseci. Stoga se ocjenjivanje tih službenika provodi prema kriterijima i u postupku kao i ocjenjivanje ostalih službenika. Dodatno, Vlada Republike Hrvatske smatra važnim istaknuti da se ocjenom „uspješan“ u državnoj službi, odnosno ocjenom „dobar“ u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, ocjenjuju službenici koji pravovremeno i stručno obavljaju poslove radnog mjesta, u skladu s pravilima struke. U skladu s odredbama članka 89. Zakona o državnim službenicima, ocjena „uspješan“ ili viša ocjena za prethodnu kalendarsku godinu jedan je od uvjeta za napredovanje državnog službenika. Ocjena „dobar“ jedan je od uvjeta za napredovanje službenika u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, u skladu s odredbom članka 102. stavka 2. Zakona o službenicima i namještenicima u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi.

Slijedom navedenoga, Vlada Republike Hrvatske ističe kako gore navedene odredbe Zakona o državnim službenicima i Zakona o službenicima i namještenicima u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi ne dovode u nepovoljniji položaj službenike koji su bili odsutni s rada zbog korištenja prava u skladu s propisom o roditeljskim potporama, već im omogućavaju napredovanje na više radno mjesto, a u državnoj službi i stjecanje bodova za dodatak za učinkovitost rada.

Nadalje, u dijelu 1.7. „Spolno uznemiravanje“, u točki 1.7.1. „Zaključno razmatranje i preporuke“, pravobraniteljica daje preporuku broj 2 kojom, među ostalim, predlaže uvođenje redovite edukacije o rodnoj ravnopravnosti i spolnoj diskriminaciji u sve odgojne i obrazovne institucije (str. 59). U odnosu na predmetne navode Vlada Republike Hrvatske želi ukazati na činjenicu da su sve odgojno-obrazovne ustanove (dječji vrtići, osnovne i srednje škole te učenički domovi) obvezne provoditi posebne preventivne programe koji su dio školskog kurikula i godišnjeg plana i programa rada ustanove. U tu svrhu svaka odgojno-obrazovna ustanova imenuje voditelja preventivnih programa, najčešće iz reda stručnih suradnika (pedagoga, psihologa, defektologa, logopeda, knjižničara ili socijalnog pedagoga), koji je odgovoran za koordinaciju preventivnih programa. Dodatno, svaka škola sadržaje preventivnih programa izrađuje ovisno o specifičnostima svog sustava i okruženja u kojem djeluje, a u njihovu provedbu uključeni su svi zaposlenici ustanove, roditelji i lokalna zajednica. Nadalje, na razini odgojno-obrazovne ustanove, ravnatelj je odgovoran za primjenu svih važećih zakona i drugih propisa kojima se osiguravaju nužni uvjeti za zaštitu zdravlja i sigurnosti zaposlenika i učenika.

Vlada Republike Hrvatske dodatno naglašava kako Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih svake godine raspisuje Javni poziv za financiranje preventivnih projekata osnovnih i srednjih škola te učeničkih domova. Svrha spomenutog Poziva uključuje provedbu preventivnih projekata, kao dijela preventivne strategije škola i učeničkih domova, poboljšanje kvalitete, održivosti i učinkovitosti preventivnih intervencija u okviru odgojno-obrazovnog sustava prema preporukama utemeljenima na dokazima, kao i poticanje razvoja dodatnih specifičnih oblika potpore učenicima. Osnovne i srednje škole te učenički domovi, putem ovoga Poziva, mogu prijaviti preventivne projekte s ciljem razvoja socijalno-emocionalnih i životnih vještina koje će omogućiti učenicima uspješno nošenje s izazovima rasta, razvoja i odrastanja te ih pripremiti za buduće situacije u kojima će donositi zdrave i prosocijalne odluke i izbore te ih pripremiti za stvaranje i održavanje pozitivnih odnosa s drugima. Slijedom navedenoga, Vlada Republike Hrvatske ističe kako su, u prosincu 2025. godine, za školsku godinu 2025./2026. financirani preventivni projekti u 419 osnovnih i srednjih škola i učeničkih domova u ukupnome iznosu od 617.800,17 eura. Financirani projekti usmjereni su na osnaživanje učenika za prepoznavanje i suprotstavljanje svim oblicima nasilja, uključujući rodno utemeljeno i seksualno nasilje, a obuhvaćaju aktivnosti vezane uz prevenciju nasilja i ovisnosti, razvoj medijske pismenosti, jačanje otpornosti učenika i zaštitu mentalnog zdravlja, pri čemu se projekti mogu provoditi samostalno ili u partnerstvu s udrugama, institutima i drugim relevantnim organizacijama.

U dijelu 1.8. „Rodiljne i roditeljske potpore“ pravobraniteljica ističe svoje sudjelovanje u postupku javnog savjetovanja o Nacrtu prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o roditeljnim i roditeljskim potporama, s Nacrtom konačnog prijedloga zakona, kojom prilikom je pohvalila, među ostalim, izmjene usmjerene na jasniju provedbu u odnosu na propise obveznoga zdravstvenog osiguranja. Pravobraniteljica u fusnoti 98 navodi kako su prava iz sustava roditeljskih potpora usko vezana uz obvezno zdravstveno osiguranje te se pojedini uvjeti, naknade ili provedbeni postupci nužno promatraju u cjelini, odnosno kao jedinstven sustav zaštite trudnoće i roditeljstva. Dodatno, pravobraniteljica navodi da se, budući da su osnovice za obračun naknada iz sustava roditeljskih potpora vezane uz obvezno zdravstveno osiguranje, naknada plaće određuje sukladno odredbama Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju, odnosno sukladno odredbama podzakonskih akata koji su na snazi. Pravobraniteljica, nadalje, ističe kako odredba propisuje da osnovicu čini prosječan iznos plaće koja je osiguraniku/ici isplaćena u posljednjih šest mjeseci prije mjeseca u kojem je nastupio slučaj na osnovi kojeg se stječe pravo na naknadu plaće (članak 54. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju („Narodne novine“, br. 80/13., 137/13., 98/19., 33/23. i 105/25.)), dok se Pravilnikom o kriterijima i načinu ostvarivanja prava iz obveznoga zdravstvenog osiguranja („Narodne novine“, broj 37/26.) propisuje postupanje u slučaju kada osiguraniku/ici nije isplaćena niti jedna plaća ili je isplaćena samo jedna.

Slijedom iznesenoga, Vlada Republike Hrvatske ističe kako članak 54. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju određuje iznos naknade plaće na koji osiguranik/ica ima pravo u slučaju kada nema dovoljan broj isplata plaće odnosno naknade plaće na teret sredstava poslodavca u relevantnom obračunskom razdoblju od šest mjeseci prije mjeseca započinjanja korištenja pojedinog prava.

U istom dijelu Izvješća, u točki 1.8.2. „Zaključno razmatranje i preporuke“ pravobraniteljica navodi preporuku broj 7 kojom preporuča uvođenje fleksibilnih radnih uvjeta za roditelje kako bi se povoljno utjecalo na smanjenje dijela neplaćenog rada u obitelji, koji

obavljaju žene, a kojima se tako ostavlja više vremena za plaćene poslove te kontinuirano podizanje razine znanja i svijesti o usklađivanju obiteljskih i poslovnih obveza (str. 73).

U odnosu na ovu preporuku Vlada Republike Hrvatske ocjenjuje kako su postojeća normativna i provedbena rješenja dostatna te su fleksibilni uvjeti rada za roditelje uvedeni već izmjenama i dopunama Zakona o radu („Narodne novine“, broj 151/22.) iz 2022. godine, čije su nove odredbe stupile na snagu 1. siječnja 2023. U okviru redefiniranog Zakona o radu uvedeni su fleksibilni radni uvjeti za roditelje djece mlađe od 8 godina života te za radnike koji pružaju osobnu skrb članu obitelji ili kućanstva. Svaki radnik ima pravo na plaćenu odsutnost s posla, jednom u kalendarskoj godini, kada je zbog osobito važnog i hitnog obiteljskog razloga nastalog bolešću ili nesrećom, prijeko potrebna njegova trenutačna nazočnost. Radnici koji ujedno brinu o starijim ili nemoćnim članovima obitelji ili kućanstva imaju pravo na neplaćeni dopust od 5 dana godišnje za pružanje osobne skrbi tom članu obitelji ili kućanstva.

Nadalje, Vlada Republike Hrvatske dodatno želi naglasiti kako su, radi postizanja bolje ravnoteže između poslovnog i privatnog života roditelja djece do 8. godine života te pružatelja skrbi, osigurani: lakši pristup radu od kuće (radu na izdvojenom mjestu) što je prošireno i na trudnice, lakši pristup radu u kraćem (nepunom) radnom vremenu, mogućnosti za promjenu ili prilagodbu radnog vremena te posebna zaštita roditelja djece do 8. godine života i pružatelja skrbi u pogledu prekovremenog rada i rada u nejednakom rasporedu radnog vremena pri čemu je osigurano da u ovakvim režimima mogu raditi samo ako na njih dobrovoljno pristanu i daju o tome pisanu izjavu. Sve navedeno u funkciji je održavanja neraskidive veze mladih roditelja s tržištem rada i služi kako bi se lakše pomirile njihove obveze koje imaju kao roditelji s radnim obvezama, odnosno kako bi se spriječilo njihovo privremeno napuštanje tržišta rada zbog nemogućnosti usklađivanja ova dva područja života, a što je ranije osobito pogađalo majke. Jačanje zaštite i položaja trudnica i roditelja na tržištu rada već je prepoznato putem istih izmjena i dopuna Zakona o radu iz 2022. godine.

U dijelu 1.9. „Demografska politika“, točki 1.9.1. „Zaključno razmatranje i preporuke“ pravobraniteljica daje preporuku broj 1 kojom preporučuje poduzimanje normativnih mjera u cilju jačanja zaštite položaja trudnica i roditelja na tržištu rada (str. 88). Vezano uz navedenu preporuku Vlada Republike Hrvatske naglašava kako je jačanje zaštite i položaja trudnica i roditelja na tržištu rada već prepoznato putem izmjena i dopuna Zakona o radu iz 2022. godine koje su stupile na snagu 1. siječnja 2023. Detaljnije pojašnjenje zakonskih izmjena i učinka na zaštitu položaja trudnica i roditelja na tržištu rada već je navedeno uz preporuku broj 7 u dijelu 1.8. „Rodiljne i roditeljske potpore“.

Nadalje, u okviru područja 2. „Rodno utemeljeno nasilje“, u dijelu 2.1. „Nasilje u obitelji“, u točki 2.1.2. „Kaznena djela nasilja u obitelji/među bliskim osobama“, pravobraniteljica navodi podatke o 1.127 postupaka pokrenutih za kaznena djela među bliskim osobama i 632 osuđujuće presude (str. 96). Vezano uz ove navode, Vlada Republike Hrvatske napominje da se navedeni brojevi odnose isključivo na postupke koji su pokrenuti, odnosno presude donesene u vezi s kaznenim djelom Nasilje u obitelji (članak 179.a Kaznenog zakona; „Narodne novine“, br. 125/11., 144/12., 56/15., 61/15., 101/17., 118/18., 126/19., 84/21., 114/22., 114/23., 36/24. i 136/25.), a ne na sva kaznena djela počinjena među bliskim osobama. Kategorija „bliska osoba“ uvedena je u informacijski sustav Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije tek tijekom 2025. godine, stoga će potpuni usporedivi podaci biti dostupni za izvještajno razdoblje 2026. godine.

Ujedno, u okviru ove točke Izvješća, a vezano uz statističke podatke, pravobraniteljica u fusnoti 191 ističe kako nadležno Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije nije raščlanilo podatke o vrsti osuđujućih presuda (uvjetne, bezuvjetne i kategorija „ostali“) (str. 96), dok u fusnoti 192 ističe kako usporedbom broja evidentiranih kaznenih djela među bliskim osobama Ministarstva unutarnjih poslova i statistike Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije o broju pokrenutih sudskih postupaka u vidu treba imati različito vođenje statistike ovih ministarstava. Dodatno, pravobraniteljica naglašava činjenicu kako Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije pravobraniteljici ne dostavlja statistiku o broju pokrenutih sudskih postupaka za sva kaznena djela počinjena među bliskim osobama već samo za pojedina kaznena djela i to kaznena djela Ubojstva i Ubojstva u pokušaju (te Teškog ubojstva, uključujući i Teškog ubojstva ženske osobe/u pokušaju), zatim Tjelesne ozljede i Teške tjelesne ozljede, Nametljivog ponašanja, Silovanja, Spolnog uznemiravanja, Zloporabe snimke spolno eksplicitnog sadržaja i kazneno djelo Nasilje u obitelji, dok Ministarstvo unutarnjih poslova dodatno dostavlja podatke i za kaznena djela Prijetnje i Bludnih radnji (str. 96). Vezano uz ove navode pravobraniteljice, Vlada Republike Hrvatske napominje da se prilikom dostave podataka nadležna tijela uvijek vode zaprimljenim zahtjevima. Pritom se posebno ističe činjenica dostave podataka o svim postupcima vezanim uz kazneno djelo Spolnog uznemiravanja (članak 156. Kaznenog zakona) tijekom 2025. godine, neovisno o tome radi li se o bliskoj osobi ili članu obitelji, kao i podataka o svim postupcima vezanima uz kazneno djelo Zloporaba snimke spolno eksplicitnog sadržaja (članak 144.a Kaznenog zakona) za razdoblje od uvođenja kaznenog djela pa do kraja 2025. godine.

Nadalje, u okviru ove točke Izvješća pravobraniteljica ističe kako na temelju dostavljenih podataka Ministarstva unutarnjih poslova i Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije proizlazi da na godišnjoj razini pravosuđe uspijeva pokrenuti postupke za svega jednu osminu evidentiranih kaznenih djela među bliskim osobama, dok od broja pokrenutih postupaka oko dvije trećine predmeta uspijeva i pravomoćno završiti (str. 97). U odnosu na ove navode pravobraniteljice Vlada Republike Hrvatske želi ukazati kako je pri navedenoj ocjeni potrebno uzeti u obzir iznesene metodološke napomene vezane uz dostavljene podatke o postupcima za kaznena djela Zloporaba snimke spolno eksplicitnog sadržaja (članak 144.a Kaznenog zakona) te Spolnog uznemiravanja (članak 156. Kaznenog zakona) koji su dani neovisno o tome radi li se o bliskoj osobi ili članu obitelji, odnosno za dulje razdoblje od same 2025. godine.

U okviru točke 2.1.7. „Postupanje Hrvatskog zavoda za socijalni rad prema žrtvama nasilja u obitelji“ pravobraniteljica, u odnosu na nemogućnost zasnivanja radnog odnosa u vrtićima ženama koje su u najvećem broju slučajeva žrtve nasilja, a kojima je Hrvatski zavod za socijalni rad izrekao mjere stručne pomoći i potpore u ostvarivanju roditeljske skrbi o djetetu, ističe kako je tijekom 2023. godine uputila upozorenja te preporuke usmjerene na žurne izmjene sporne odredbe Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju (fusnota 218, str. 125). Slijedom navedenoga, Vlada Republike Hrvatske ističe kako su navedene izmjene sadržane u Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju („Narodne novine“, broj 22/26.).

Nadalje, u okviru točke 2.1.8. „Zaključno razmatranje i preporuke“ pravobraniteljica daje niz preporuka među kojima preporuča nastavak poduzimanja odgovarajućih mjera radi preispitivanja usklađenosti nacionalnog zakonodavstva s odredbama Direktive o suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, posebice u dijelu koji se odnosi na obvezu međuresorne suradnje i koordinacije (preporuka 4, str. 129), kao i nastavak daljnje implementacije svih preporuka iz Osnovnog evaluacijskog izvješća GREVIO-a za Republiku

Hrvatsku (preporuka 5, str. 129). U odnosu na navedeno, Vlada Republike Hrvatske naglašava da je 3. ožujka 2026. osnovana Radna skupina za prenošenje Direktive (EU) 2024/1385 o suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, sa zadaćom izrade Nacrta prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona i donošenja zaključka o potrebnim izmjenama i dopunama Zakona o kaznenom postupku, u svrhu daljnjeg unaprjeđenja zakonodavnog okvira u području zaštite od nasilja nad ženama i nasilja u obitelji. Uz predstavnike akademske zajednice i pravosudne dužnosnike, članovi Radne skupine su i predstavnici organizacija civilnoga društva koji su neposredno uključeni u rad sa žrtvama nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, kao i predstavnik Ureda pravobraniteljice za ravnopravnost spolova.

U odnosu na preporuku broj 6 kojom pravobraniteljica preporuča da se na svim društvenim razinama odgoja i obrazovanja uvedu kurikulumi koji će obrađivati ravnopravnost spolova i metode nenasilnih rješavanja konflikata u okviru tzv. građanskog odgoja ili odgoja o ljudskim pravima i to za sve dobne skupine, počevši od vrtićke dobi (str. 129), Vlada Republike Hrvatske podsjeća kako su u siječnju 2019. godine usvojene odluke o uvođenju novih kurikula za osnovne škole, gimnazije i četverogodišnje strukovne škole. Nadalje, Vlada Republike Hrvatske ističe kako su uz nove predmetne kurikule, usvojene i odluke o uvođenju sedam kurikula međupredmetnih tema čija je međupredmetna provedba obvezna u svim razredima i na svim razinama obrazovanja. Pri izradi novih kurikula za osnovne škole, gimnazije i srednje škole posebna je pozornost posvećena zastupljenosti sadržaja vezanih uz ravnopravnost, nestereotipne rodne uloge, međusobno poštovanje i nenasilno rješavanje sukoba, uz promicanje temeljnih vrijednosti ljudskih prava poput odgovornosti, etičnosti, morala, obiteljskih vrijednosti, ljudskog dostojanstva, slobode, ravnopravnosti spolova i nacionalne ravnopravnosti te solidarnosti. Sadržaji povezani s prevencijom nasilja, ravnopravnošću spolova i zaštitom ljudskih prava integrirani su ponajprije kroz međupredmetne teme poput Građanskog odgoja i obrazovanja, Zdravlja te Osobnog i socijalnog razvoja, unutar kojih se učenike podučava prepoznavanju različitih oblika nasilja (psihološkog, fizičkog, seksualnog i digitalnog), razvoju nenasilne komunikacije, poštivanju ravnopravnosti spolova te zaštiti osobnih granica i dostojanstva. Vlada Republike Hrvatske dodatno ističe kako se pojedine od navedenih tema obrađuju i u okviru predmetnih kurikula, poput Biologije, Etike i Sociologije. Uz provedbu kurikula, redovito se provode i preventivni programi, projekti te edukacije nastavnika i stručnih suradnika, često u suradnji s organizacijama civilnoga društva i međunarodnim institucijama.

Nadalje, u okviru ove točke pravobraniteljica ističe preporuku broj 10 kojom, po uzoru na sudove, preporuča ustrojavanje posebnih odjela na svim državnim odvjetništvima sa specijaliziranim sucima/sutkinjama i državnim odvjetnicima/cama samo za predmete obiteljskog i rodno utemeljenog nasilja, te ustrojavanje posebnih odjela pri policiji sa specijaliziranim policijskim kadrom za rodno utemeljeno nasilje i nasilje u obitelji. U odnosu na navedenu preporuku, Vlada Republike Hrvatske ističe da, iako ne postoje zasebne specijalizirane državnoodvjetničke jedinice isključivo za obiteljsko i rodno utemeljeno nasilje, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o državnom odvjetništvu („Narodne novine“, broj 136/25.) propisana je obveza državnih odvjetnika da pri donošenju godišnjeg rasporeda poslova vode računa o sklonostima, posebnim specijalističkim znanjima te redovitom stručnom usavršavanju zamjenika državnih odvjetnika i državnih službenika u državnom odvjetništvu, a posebno u području nasilja u obitelji. Time se osigurava najviša moguća razina specijalizacije i kompetencija za postupanje u predmetima ove vrste. Vlada Republike Hrvatske dodatno naglašava kako bi osnivanje posebnih odjela na način kako preporuča pravobraniteljica, u znatnoj mjeri dovelo do neravnomjerne opterećenosti pojedinih zamjenika državnih odvjetnika,

što bi se negativno odrazilo na ukupnu učinkovitost rada državnih odvjetništava i na pravodobno postupanje u svim drugim vrstama predmeta.

Nadalje, pravobraniteljica ističe preporuku broj 11 kojom preporuča ulaganje značajnijih financijskih sredstava te razvoj dugotrajnijih i sveobuhvatnijih programa obvezne resocijalizacije počinitelja nasilja (psihosocijalnog tretmana), kako bi se recidiv sveo na najmanju moguću mjeru, a psihološka podrška žrtvama nasilja dodatno osnažila (str. 129). U odnosu na navedenu preporuku, Vlada Republike Hrvatske ističe da se predmeti u kojima su izrečene sigurnosne mjere psihosocijalnog tretmana na temelju članka 70. Kaznenog zakona i obveze psihosocijalne terapije na temelju članka 206.d stavka 1. točke 6. Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“, br. 152/08., 76/09., 80/11., 121/11., 91/12., 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17., 126/19., 80/22., 36/24., 72/25. i 13/26.) koje su u nadležnosti probacijske službe, izvršavaju u probacijskim uredima, zdravstvenim ustanovama i kod pravnih/fizičkih osoba specijaliziranih za otklanjanje nasilničkog ponašanja (vanjskih provoditelja). Tijekom 2025. godine zaprimljena su ukupno 152 takva predmeta. Većina navedenih predmeta izvršava se u probacijskim uredima i za navedeno se ne isplaćuju posebne naknade, već se provode u okviru redovne djelatnosti, dok se vanjski provoditelji angažiraju kao dodatni resursi u slučajevima organizacijskih ograničenja. U svrhu naknade za rad ukupno deset vanjskih provoditelja psihosocijalnog tretmana u 2025. godini utrošeno je 16.032,91 euro.

Dodatno, Vlada Republike Hrvatske želi pojasniti kako mjeru psihosocijalnog tretmana počinitelja kaznenih djela s obilježjima nasilja, izrečenu uz kaznu zatvora, provode isključivo službenici zatvorskog sustava te su troškovi za edukaciju i provođenje posebnog programa osigurani u okviru redovitog poslovanja, kao udio u trošku plaće provoditelja programa. Vlada Republike Hrvatske dodatno ističe da se u zatvorskom sustavu psihosocijalni tretman počinitelja kaznenih djela s obilježjima nasilja, po odluci stručnog tima kaznenog tijela, provodi ne samo prema zatvorenicima kojima je izrečena sigurnosna mjera iz članka 70. Kaznenog zakona, već i prema drugim počiniteljima nasilnih kaznenih djela kojima sud nije izrekao sigurnosnu mjeru, kao i prema zatvorenicima i maloljetnicima koji manifestiraju nasilničko ponašanje. Navedeni tretman provodi se kroz program NAS radi ostvarivanja svrhe izvršavanja kazne zatvora – osposobljavanja osobe za život na slobodi u skladu sa zakonom i društvenim pravilima, čime se pridonosi zaštiti društvene zajednice. Dodatno, u zatvorskom sustavu se prema počiniteljima seksualnog nasilja provodi program psihosocijalnog tretmana pod nazivom „Prevencija recidivizma i kontrola impulzivnog ponašanja“ – PRIKIP. Također, Vlada Republike Hrvatske naglašava kako se u zatvorskom sustavu redovito provode edukacije za nove provoditelje posebnog programa NAS, čime se nastoji kontinuirano ublažiti učinke fluktuacije stručnog kadra, uslijed koje u pojedinim razdobljima, osobito u manjim kaznenim tijelima, može doći do privremenog nedostatka provoditelja programa. Radi osiguravanja kontinuiteta provedbe, zatvorski sustav u Centru za izobrazbu svake godine organizira nove edukacije za stručnjake te je tijekom 2025. godine proveden jedan ciklus edukacije, a u 2026. godini je već održan novi ciklus edukacije.

Vlada Republike Hrvatske dodatno ističe kako je od 1. siječnja 2026. povećan iznos naknade za provoditelje psihosocijalnog tretmana za 30 %, sve s ciljem daljnjeg unaprjeđenja učinkovitosti provedbe sigurnosne mjere obveznog psihosocijalnog tretmana koja se izriče u kaznenom postupku (članak 70. Kaznenog zakona) te zaštitne mjere obveznog psihosocijalnog tretmana koja se izriče u prekršajnom postupku (članak 15. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji; „Narodne novine“, br. 70/17., 126/19., 84/21., 114/22. i 36/24.), kao sankcija počiniteljima kaznenih djela s obilježjima nasilja i prekršaja zbog nasilja u obitelji. Očekuje se da će navedeno povećanje pridonijeti većem odazivu licenciranih provoditelja za sklapanje

ugovora o provođenju psihosocijalnog tretmana te time daljnjem unaprjeđenju učinkovitosti provedbe mjere u cjelini, smanjenju recidivizma počinitelja nasilja u obitelji i jačanju zaštite žrtava. Ovim mjerama Vlada Republike Hrvatske kontinuirano jača kapacitete sustava za provedbu psihosocijalnog tretmana kao ključnog mehanizma specijalne prevencije i doprinosi sveukupnoj učinkovitosti zaštite od nasilja u obitelji.

U okviru područja 4. „LGBTIQ osobe“, dijela 4.1. „Diskriminacija temeljem spolne orijentacije“, točke 4.1.2. „Fizički integritet i kaznena djela motivirana mržnjom“ pravobraniteljica navodi kako je Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije izvijestilo o tri pravomoćne osuđujuće presude za kazneno djelo javnog poticanja na nasilje i mržnju te jednoj oslobađajućoj presudi za isto kazneno djelo, kao i da je u sve tri osuđujuće presude izrečena uvjetna kazna (str. 154). U odnosu na ove navode Vlada Republike Hrvatske želi pojasniti kako, sukladno odredbama Protokola o postupanju u slučaju zločina iz mržnje („Narodne novine“, broj 43/21.), podatke o zločinima iz mržnje, putem propisanih obrazaca kroz koje se prati cijeli tijek postupanja u takvim slučajevima, prikuplja Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske, kao središnje tijelo nadležno za prikupljanje i objavu ovih podataka. Prema prikupljenim podacima za 2025. godinu, Ministarstvo unutarnjih poslova evidentiralo je 75 kaznenih djela povezanih s člankom 87. stavkom 21. Kaznenog zakona, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske evidentiralo je 59 takvih kaznenih djela, a donesene su 4 pravomoćne osuđujuće presude. Od navedenih 75 predmeta Ministarstva unutarnjih poslova, spolna orijentacija/spol žrtve bila je motiv za počinjenje 11 kaznenih djela, a u odnosu na podatke Državnog odvjetništva spolna orijentacija bila je motiv za počinjenje 4 djela. U odnosu na kazneno djelo iz članka 325. Javno poticanje na nasilje i mržnju, prema podacima Ministarstva unutarnjih poslova, spolna orijentacija bila je motiv u 8 od ukupno 33 kaznena djela. Prema podacima Državnog odvjetništva, 10 predmeta je počinjeno s navedenim motivom od ukupno 40 predmeta. Također, donesena je jedna pravomoćna osuđujuća presuda s istim motivom. U 2025. godini, 17 je prekršajnih djela počinjeno s motivom mržnje na temelju spolne orijentacije od ukupno 196 prekršajnih djela.

Nadalje, u odnosu na ovu tematiku, u okviru točke 4.1.3. „Zaključno razmatranje i preporuke“ pravobraniteljica daje preporuku broj 5 kojom preporuča intenziviranje edukacija stručnih osoba na temu suzbijanja diskriminacije i zločina iz mržnje (str. 156). Nastavno na predmetnu preporuku, Vlada Republike Hrvatske želi naglasiti kako nadležno Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije kontinuirano provodi programe izobrazbe usmjerene na jačanje kompetencija službenika u području zaštite ljudskih prava i suzbijanja diskriminacije. Tako je tijekom 2025. godine nastavljena i dodatno unaprijeđena suradnja Centra za izobrazbu sa sve četiri pravobraniteljske institucije, osobito kroz njihovo sudjelovanje u provedbi temeljnog tečaja za službenike pravosudne policije, kao i kroz druge oblike stručnog usavršavanja za sve službenike Uprave za zatvorski sustav i probaciju. U okviru navedenih edukacijskih programa redovito se obrađuju teme zaštite ljudskih prava, uključujući zaštitu prava osoba s invaliditetom, prava djece, ravnopravnosti spolova te opću zaštitu od diskriminacije.

Ujedno, u okviru područja 6. „Mediji“, dijela 6.1. „Trendovi u medijskim sadržajima s opisima slučajeva“, točki 6.1.5. „Digitalno okruženje“, pravobraniteljica navodi kako digitalni prostor omogućuje provođenje važnih kampanja osvješćivanja o nasilju nad ženama, ali istodobno, pogoduje širenju pokreta i ideja protivnih načelima rodne ravnopravnosti. Dodatno, pravobraniteljica ističe kako digitalne tehnologije mogu biti snažni alati za širenje primjerice govora mržnje, uznemiravanja te *deepfake* sadržaja generiranih umjetnom inteligencijom, čime se dodatno ugrožavaju dostojanstvo, sigurnost i privatnost,

posebice žena i djece te perpetuiraju rodni stereotipi (str. 182). U odnosu na ove navode Vlada Republike Hrvatske ističe kako, u procesima provedbe i izmjena Uredbe (EU) 2024/1689 o utvrđivanju usklađenih pravila o umjetnoj inteligenciji (Akt o umjetnoj inteligenciji) pažljivo prati razvoj situacije i način korištenja sustava umjetne inteligencije te aktivno sudjeluje u formuliranju normi i mehanizama koji se odnose na ovo područje kako bi se osigurala najviša razina zaštite i poštivanja ljudskih prava i vrijednosti Europske unije. U tom smislu, Vlada Republike Hrvatske pozdravlja prijedlog uvođenja novih odredbi u članku 5. navedene Uredbe kojima se uređuje zabrana modela umjetne inteligencije koji generiraju lažne i manipulativne seksualne sadržaje, o čemu se u ovom trenutku još raspravlja u procesu pregovora o izmjenama Uredbe.

Nadalje, u području 8. „Rizici višestruke diskriminacije“, dijelu 8.6. „Žrtve trgovanja ljudima“, točke 8.6.1. „Zaključno razmatranje i preporuke“, pravobraniteljica daje preporuku broj 1 kojom preporuča prilikom kreiranja svih politika i dokumenata iz područja trgovanja ljudima imati u vidu rodnu dimenziju, kao i rizike višestruke diskriminacije kojima su izložene pojedine skupine žrtava trgovanja ljudima (str. 235). Vlada Republike Hrvatske posebno ističe kako je Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona („Narodne novine“, broj 36/24.) omogućeno uzimanje u obzir činjenice da određena kaznena djela nerazmjerno pogađaju žene. Ovim je izmjenama i dopunama Kaznenog zakona uvedeno značenje izraza rodno utemeljeno nasilje nad ženama (članak 87. stavak 32. Kaznenog zakona) koje označava nasilje usmjereno na ženu zbog toga što je žena ili koje nerazmjerno pogađa žene. Takvo postupanje uzet će se kao otegotna okolnost ako Kaznenim zakonom nije izričito propisano teže kažnjavanje. Slijedom navedenoga, Vlada Republike Hrvatske ističe kako Kazneni zakon već time daje pravnu osnovu za strožu sudsku kaznenopravnu politiku kažnjavanja u slučaju kada počinjeno kazneno djelo nerazmjerno pogađa žene.

Dodatno, Vlada Republike Hrvatske naglašava i da je Zakonom o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona („Narodne novine“, broj 136/25.) u nacionalno kazneno zakonodavstvo prenesena Direktiva (EU) 2024/1712 o izmjeni Direktive 2011/36/EU o sprečavanju i suzbijanju trgovanja ljudima i zaštiti njegovih žrtava. U tu svrhu dopunjen je zakonski opis kaznenog djela trgovanja ljudima iz članka 106. Kaznenog zakona na način da je propisan novi cilj počinjenja kaznenog djela trgovanja ljudima – iskorištavanje zamjenskog majčinstva. Također, propisani su novi kvalificirani oblici kaznenog djela koji se odnose na počinjenje kaznenog djela uporabom teškog nasilja, nastup teške tjelesne ozljede žrtve, širenje slika ili videozapisa ili sličnog materijala seksualne prirode koji uključuje žrtvu uporabom informacijskih i komunikacijskih tehnologija te počinjenje kaznenog djela od strane odgovorne osobe u obavljanju javne ovlasti. Nadalje, s obzirom na težinu kaznenog djela, pooštrena je zakonska kaznenopravna politika kažnjavanja u odnosu na nehajno prouzročenje smrtne posljedice te je propisano nezastarijevanje kaznenog progona i izvršenja kazne zatvora za prouzročenje nehajne smrtne posljedice kod djeteta.

Nadalje, vezano uz članak 1. stavak 6. Direktive (EU) 2024/1712, koji propisuje pozitivnu obvezu država članica da uspostave mjere koje će ovlastiti nadležna tijela da kazneno ne progone ili ne primjenjuju kazne u odnosu na protupravna postupanja koja počinje žrtve trgovanja ljudima pod utjecajem sile, Vlada Republike Hrvatske ističe kako se isto može ostvariti kroz postojeća normativna rješenja, odnosno kroz opći institut krajnje nužde iz članka 22. Kaznenog zakona i kroz načelo svrhovitosti (oportuniteta) kaznenog progona.

U istom području, dijelu 8.7. „Žene ovisnice“, točke 8.7.1. „Zaključno razmatranje i preporuke“ pravobraniteljica daje preporuku broj 3 koja se odnosi na sustavno

praćenje ove problematike iz rodnog aspekta, iskazivanje svih relevantnih statističkih podataka po spolu, uzimanje u obzir rizika višestruke diskriminacije žena prilikom analize podataka, te preporuku broj 5 kojom preporuča provođenje istraživanja o ovisnosti žena i njihovim specifičnostima te, sukladno dobivenim rezultatima, kreiranje programa liječenja koji će uvažavati i zadovoljavati njihove specifične potrebe (str. 243).

Nastavno na izneseno, Vlada Republike Hrvatske ističe kako se pri praćenju problematike ovisnosti posebno uvažava rodni aspekt te rizik višestruke diskriminacije žena, uključujući i kroz prikupljanje i analizu relevantnih statističkih podataka. Nadalje, ističe se činjenica donošenja Smjernica za psihosocijalni tretman osoba s problemom ovisnosti Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, kao i Protokola o postupanju i suradnji između zdravstvenog sustava, sustava socijalne skrbi i kazneno-represivnog sustava pri tretmanu osoba s problemom ovisnosti o drogama. Navedeni dokumenti, koje je Hrvatski zavod za javno zdravstvo donio u prosincu 2025. godine, uvažavaju specifične potrebe žena s problemom ovisnosti, osobito trudnica, roditelja i majki te naglašavaju potrebu za rodno osjetljivim, individualiziranim i multidisciplinarnim pristupom, uz osiguravanje dodatne psihosocijalne i zdravstvene podrške, smanjenje stigmatizacije te jačanje međuresorne suradnje. Isto tako, naglašava se potreba izrade individualnih planova tretmana i podrške, kao i osiguravanja dostupnosti informacija i usluga prilagođenih ovoj ciljanoj skupini. Slijedom navedenoga, Vlada Republike Hrvatske ističe kako se daljnji razvoj i unaprjeđenje programa tretmana u zatvorskom sustavu temelji na načelima i standardima utvrđenima navedenim smjernicama i protokolom, uključujući razvoj intervencija koje odgovaraju specifičnim potrebama žena s problemom ovisnosti.

U okviru područja 11. „Ravnopravnost spolova i tražitelji/ce međunarodne i privremene zaštite“ pravobraniteljica ističe da je zbog povećanog priljeva tražitelja i tražiteljica međunarodne zaštite na teritorij Republike Hrvatske i Europske unije dovedena u pitanje učinkovitost tzv. dublinskog sustava zaštite. Pravobraniteljica nadalje ističe kako se spomenuti sustav pokazao manjkavim na više razina te je u lipnju 2024. godine stupio na snagu paket od deset zakonodavnih akata Europske unije kojima se cjelovito reformira sustav upravljanja migracijama i azilom (Pakt o migracijama i azilu) (str. 270).

Slijedom ovih navoda, Vlada Republike Hrvatske želi istaknuti da se ovom sveobuhvatnom reformom, čija je puna primjena započela 12. lipnja 2026., nastoji uspostaviti učinkovitiji i pravedniji sustav upravljanja migracijama, temeljen na načelima solidarnosti i podijeljene odgovornosti među državama članicama. Vlada Republike Hrvatske dodatno ističe kako paket od deset zakonodavnih akata Europske unije, odnosno Novi pakt o migracijama i azilu, za čiju je primjenu u Republici Hrvatskoj pravna podloga osigurana kroz odredbe Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti („Narodne novine“, br. 70/15., 127/17., 33/23., 17/25. i 59/26.) i Zakona o strancima („Narodne novine“, br. 133/20., 114/22., 151/22., 40/25. i 55/26.), propisuje podijeljenu odgovornost među državama članicama te preciznije navodi datum početka primjene uredbi iz Pakta. Dodatno, Vlada Republike Hrvatske naglašava da Pakt ne ukida dublinski sustav već ga značajno reformira i nadograđuje novom Uredbom (EU) 2024/1351 o upravljanju azilom i migracijama (AMMR).

Nadalje, u području 12. „Provedba Nacionalnog akcijskog plana provedbe Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 1325 (2000) – o ženama, miru i sigurnosti te srodnih rezolucija“, pravobraniteljica ukazuje na provedbu projekta pod nazivom „Osnaživanje žena i podrška u vojnim snagama i mirovnim misijama Republike Hrvatske“ i navodi uočenu znatnu rodnu neravnotežu u sektoru, posebice kada je riječ o djelatnom osoblju, slabu zastupljenost

žena na višim i visokim položajima i položajima odlučivanja te ističe kako je analiza položaja žena u vojnim snagama i mirovnim misijama potvrdila relevantnost njezinih preporuka (str. 281, fusnote 603 i 604).

U odnosu na navedeno, Vlada Republike Hrvatske podsjeća da je projekt „Osnaživanje žena i podrška u vojnim snagama i mirovnim misijama Republike Hrvatske“ proveden 2021. godine. Ujedno, u odnosu na navode pravobraniteljice o rodnoj neravnoteži do kojih je spoznaja pravobraniteljica došla na temelju provedene analize položaja žena u vojnim snagama i mirovnim misijama, Vlada Republike Hrvatske ističe kako predmetni navodi nisu u dostatnoj mjeri potkrijepljeni dostupnim pokazateljima. Naime, Vlada Republike Hrvatske ukazuje na mogućnost dobivanja objektivnijih i kvalitetnijih podataka kroz provedenu analizu ako bi bila izvršena usporedba podataka s ostalim državama članicama NATO-a i partnerskim državama, u odnosu na koje Republika Hrvatska spada u sam vrh po zastupljenosti i položaju žena u vojnim snagama. Dodatno, Vlada Republike Hrvatske podsjeća da je anketnim istraživanjem o diskriminaciji, provedenim u svrhu izrade analize, obuhvaćen mali uzorak ispitanika odnosno samo 150 pripadnika, odnosno pripadnica Oružanih snaga Republike Hrvatske ili 1 % ukupnog broja osoblja.

Vezano uz uzorak ispitanika, Vlada Republike Hrvatske dodatno ističe kako je časnica Oružanih snaga Republike Hrvatske 2021. godine provela znanstveno istraživanje pod nazivom „Odrednice položaja žena u obrambenom sustavu Republike Hrvatske“, u okviru kojega je Ministarstvo obrane pružilo potporu istraživanju na uzorku od 450 žena i 455 muškaraca djelatnih vojnih osoba. Rezultati toga znanstvenog istraživanja pokazali su kako je u obrambenom sustavu učinjen iskorak u implementaciji načela rodne ravnopravnosti. Pozitivne promjene vidljive su u izradi kvalitetnog normativnog i institucionalnog okvira, većoj participaciji žena na svim dužnostima, redovitom praćenju rodno razvrstane statistike i popularizaciji uloge žena u oružanim snagama. Dodatno, prepoznata je važnost zapovjednika u stvaranju vojno-organizacijske kulture te je potvrđena važnost uvažavanja razlika u specifičnim iskustvima i potrebama žena i muškaraca u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

Nadalje, u okviru ovoga područja, u dijelu 12.2. „Žrtve seksualnog nasilja u Domovinskom ratu“, pravobraniteljica navodi podatke prema kojima je, od početka stupanja na snagu Zakona o pravima žrtava seksualnog nasilja za vrijeme oružane agresije na Republiku Hrvatsku u Domovinskom ratu („Narodne novine“, br. 64/15. i 98/19.), odnosno od 18. lipnja 2015. do zaključno 31. prosinca 2025., ukupno zaprimljeno 318 zahtjeva, od kojih je 236 podneseno od strane žena i 82 od strane muškaraca, riješeno 310 zahtjeva (229 podnesenih od strane žena i 81 podnesen od strane muškaraca), dok je ostalo 8 neriješenih zahtjeva odnosno isti su u postupku rješavanja, u 9 predmeta je došlo do obustave postupka, a 2 zahtjeva su bila odbačena (str. 284). Pravobraniteljica nadalje navodi kako je tijekom 2025. godine zaprimljeno 9 zahtjeva (7 podnesenih od strane žena i 2 podnesena od strane muškaraca), od kojih su pozitivno riješena 2 zahtjeva (1 podnesen od strane žene i 1 podnesen od strane muškarca), niti jedan zahtjev nije bio negativno riješen u 2025. godini, dok za preostale zahtjeve pravobraniteljica navodi kako nema informaciju o njihovom statusu (str. 284 i 285).

U odnosu na navode pravobraniteljice o statusu rješavanja predmeta u 2025. godini Vlada Republike Hrvatske naglašava da je svih 9 zaprimljenih zahtjeva riješeno te da niti jedan zahtjev nije negativno riješen.

Nadalje, u području 13. „Mehanizmi za provedbu Zakona o ravnopravnosti spolova“, u dijelu 13.2. „Ured za ravnopravnost spolova Vlade RH“ pravobraniteljica, među

ostalim, ističe činjenicu izrade Nacrta prijedloga akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana za ravnopravnost spolova za razdoblje do 2027. godine. Dodatno, pravobraniteljica ističe i činjenicu neodržavanja koordinacije županijskih povjerenstava u 2025. godini i planove održavanja koordinacije u drugom tromjesečju 2026. godine (str. 290). Nastavno na navedeno, u dijelu 13.4. „Zaključno razmatranje i preporuke“ preporukom broj 1 pravobraniteljica preporučuje dovršetak i usvajanje Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana za ravnopravnost spolova za razdoblje do 2027. godine, u što kraćem mogućem roku (str. 292).

U odnosu na predmetnu preporuku Vlada Republike Hrvatske želi naglasiti da je tijekom 2025. godine nastavljena redovita provedba Nacionalnog plana za ravnopravnost spolova za razdoblje do 2027. godine pri čemu se sve aktivnosti koje doprinose ispunjavanju posebnih ciljeva i prioriteta navedenog Nacionalnog plana provode u kontinuitetu kako bi se učinkovito prevladali postojeći izazovi i osigurala dosljedna te učinkovita primjena načela ravnopravnosti spolova u praksi. Nadalje, Vlada Republike Hrvatske ističe kako je, sukladno odredbama Pravilnika o rokovima i postupcima praćenja i izvješćivanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave („Narodne novine“, broj 44/23.), Ured za ravnopravnost spolova Koordinacijskom tijelu za sustav strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske – Ministarstvu regionalnoga razvoja i fondova Europske unije dosad podnio Izvješća o provedbi Nacionalnog plana, za 2023., 2024. i 2025. godinu, za koje su priloge o provedbi poslala tijela koja su bila nositelji mjera. Pregled svih relevantnih informacija vezanih uz praćenje provedbe Nacionalnog plana, dostupan je na mrežnim stranicama Ureda putem poveznice: <https://ravnopravnost.gov.hr/vijesti/izradanacionalnog-plana-za-ravnopravnost-spolova-za-razdoblje-od-2021-do-2027-godine/3429>.

Nadalje, Vlada Republike Hrvatske ističe kako je izrada novog Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana za ravnopravnost spolova za razdoblje do 2027. godine pravovremeno inicirana od strane Ureda za ravnopravnost spolova koje je tijelo zaduženo za izradu i praćenje Nacionalnog plana te, u tom cilju, redovito saziva sastanke Međuresorne radne skupine. U razdoblju od osnivanja do početka 2026. godine održana su 4 sastanka Međuresorne radne skupine na temu izrade Izvješća o provedbi Nacionalnog plana tijekom 2023., 2024. i 2025. godine te na temu izrade Nacrta prijedloga akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana za ravnopravnost spolova za razdoblje do 2027. godine. Nakon opsežnih konzultacija s članovima Međuresorne radne skupine, izrađen je Nacrt prijedloga akcijskog plana za koji se upućivanje u daljnju proceduru očekuje nakon očitovanja nadležnih tijela te provedenog e-savjetovanja sa zainteresiranom javnošću.

Nadalje, u preporuci broj 2 pravobraniteljica preporučuje nastavak jačanja kapaciteta državne uprave za provedbu načela ravnopravnosti spolova u svakodnevnom radu i u kreiranju rodno osjetljivih javnih politika (str. 292). U odnosu na ovu preporuku Vlada Republike Hrvatske želi podsjetiti kako je obrazovni modul pod nazivom *Ravnopravnost spolova* već dugi niz godina dio specijaliziranih programa edukacije pri Državnoj školi za javnu upravu. Svrha ovoga programa je uvođenje perspektive rodne ravnopravnosti u javne politike, dok je cilj programa upoznati polaznike s pitanjima ravnopravnosti spolova i osposobiti ih za uvođenje načela i provedbu politike ravnopravnosti spolova u sva područja iz nadležnosti tijela u kojemu su zaposleni. Edukaciju za državne službenike/ce provode djelatnici Ureda za ravnopravnost spolova koji su u 2025. godini održali dvije radionice na kojima je sudjelovalo ukupno 24 službenika. Dodatno, ističe se kako je u cilju izrade e-sadržaja kojim će se provoditi sustavne edukacije javnih i državnih službenika/ca i službenika/ca zaposlenih u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave na temu prevencije i prepoznavanja diskriminacije,

posebice diskriminacije češće diskriminiranih skupina, Ured za ravnopravnost spolova, u svojstvu jednog od sunositelja provedbe mjere Akcijskog plana za suzbijanje diskriminacije za 2025. godinu, Državnoj školi za javnu upravu 2025. godine dostavio doprinos za izradu nastavnog programa iz područja zaštite i promicanja ravnopravnosti spolova. Planirana edukacija, dostupna od 2026. godine, jedan je od specijaliziranih programa edukacije Državne škole za javnu upravu te se izvodi u elektroničkom formatu.

Dodatno, preporukom broj 3 pravobraniteljica preporučuje proaktivniju ulogu Ureda za ravnopravnost spolova u koordiniranju i osnaživanju povjerenstava i osiguranje kontinuirane stručne podrške povjerenstvima za ravnopravnost spolova (str. 292). U odnosu na ovu preporuku Vlada Republike Hrvatske želi naglasiti da je Ured za ravnopravnost spolova nakon konstituiranja novih saziva županijskih skupština i Gradske skupštine Grada Zagreba, nakon održanih lokalnih izbora u svibnju 2025. godine, od županijskih skupština županija i Gradske skupštine Grada Zagreba zatražio dostavu odluka o osnivanju županijskih povjerenstava za ravnopravnost spolova te imenovanju članova/ica. Na temelju predmetnog traženja dostavljeno je 14 odluka/rješenja o imenovanju županijskih povjerenstava, dok se podaci o novim sazivima 2 županijska povjerenstva očekuju. Ujedno, Vlada Republike Hrvatske podsjeća da je, Ured za ravnopravnost spolova uputio poziv županijskim povjerenstvima za ravnopravnost spolova i Povjerenstvu za ravnopravnost spolova Grada Zagreba za održavanjem zajedničkog sastanka u elektroničkom formatu, koji će se održati 3. srpnja 2026. Na sastanku će se razmotriti daljnji modaliteti suradnje te predstaviti planirana koordinacija županijskih povjerenstava za ravnopravnost spolova u IV. tromjesečju 2026., s ciljem jačanja međusobne suradnje i učinkovitije provedbe politika ravnopravnosti spolova.

U području 14. „Zakoni i propisi – Inicijative pravobraniteljice“, dijelu 14.6. „Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obrani“, pravobraniteljica ističe navode o višekratnim upozorenjima predlagatelju kako odredba koja privilegira muškarce koji su završili temeljno vojno osposobljavanje, dajući im prednost pri zapošljavanju u svim tijelima državne uprave i drugim državnim tijelima te upravnim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, predstavlja neizravnu diskriminaciju utemeljenu na spolu, koja je zakonski zabranjena. Pravobraniteljica, nadalje, navodi da takvo zakonodavno rješenje nije podržala jer je u suprotnosti sa Zakonom o ravnopravnosti spolova („Narodne novine“, br. 82/08. i 69/17.), Zakonom o suzbijanju diskriminacije („Narodne novine“, br. 85/08. i 112/12.) i Ustavom Republike Hrvatske te da predlagatelj nije uvažio njezine primjedbe, osim što je pravo na prednost pri zapošljavanju osoba koje su završile temeljno vojno osposobljavanje ograničio mogućnošću da se navedenom beneficijom mogu služiti jednokratno (str. 298 i 299).

U odnosu na navedeno, Vlada Republike Hrvatske ističe kako navedenom zakonskom odredbom žene neće biti dovedene u nepovoljan položaj niti će biti diskriminirane u odnosu na muškarce. Člankom 9. stavkom 1. Zakona o suzbijanju diskriminacije propisano je da je diskriminacija u svim pojavnim oblicima zabranjena, dok je stavkom 2. toga članka propisano da se ne smatra diskriminacijom stavljanje u nepovoljniji položaj u slučajevima kada je takvo postupanje određeno zakonom radi očuvanja javne sigurnosti. Nadalje, Vlada Republike Hrvatske podsjeća da je člankom 7. stavkom 1. Zakona o ravnopravnosti spolova propisano da je izravna diskriminacija svako postupanje uvjetovano spolom kojim se osoba stavlja ili je bila stavljena ili bi mogla biti stavljena u nepovoljniji položaj od druge osobe u usporedivoj situaciji. Neizravna diskriminacija postoji kada neutralna pravna norma, kriterij ili praksa stavljaju osobe jednoga spola u nepovoljniji položaj u odnosu na osobe drugog spola, osim ako je ta pravna norma, kriterij ili praksa objektivno opravdana legitimnim ciljem, a sredstva usmjerena postizanju toga cilja su primjerena i nužna. S obzirom na postojanje

objektivno opravdanog legitimnog cilja, osobe koje prođu temeljno vojno osposobljavanje, muškarci i žene koje mogu dragovoljno pohađati temeljno vojno osposobljavanje na način propisan Zakonom o obrani („Narodne novine“, br. 73/13., 75/15., 27/16., 110/17. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 30/18., 70/19., 155/23. i 136/25.), postaju dio pričuvnog sastava Oružanih snaga Republike Hrvatske te će, u slučaju potrebe, sudjelovati u obrani Republike Hrvatske. Vlada Republike Hrvatske dodatno ističe kako, već u prvom uputnom roku za temeljno vojno osposobljavanje, koji je završen 9. svibnja 2026., od 800 osoba koje su pohađale temeljno vojno osposobljavanje 82 su žene (10,25 %). U drugom naraštaju, od 18. svibnja 2026., temeljno vojno osposobljavanje polazi 900 osoba od kojih su 53 žene, što je gotovo 6 % žena u naraštaju.

U odnosu na prednost pri zapošljavanju, Vlada Republike Hrvatske pojašnjava kako Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obrani („Narodne novine“, broj 136/25.) detaljno uređuje navedenu problematiku te tijelima državne uprave, drugim državnim tijelima te upravnim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave propisuje obvezu pri zapošljavanju na neodređeno vrijeme na temelju javnog natječaja i oglasa, pod jednakim uvjetima, dati prednost nezaposlenoj osobi koja je završila temeljno vojno osposobljavanje ili dragovoljno vojno osposobljavanje i razvrstanom pričuvniku koji se poziva na službu u Oružane snage Republike Hrvatske radi osposobljavanja i vježbi. Prednost pri zapošljavanju može se ostvariti jednokratno, a ne mogu ga ostvarivati osobe kojima je radni odnos prestao otkazom zbog skrivljenog ponašanja radnika, otkazom radnika ili sporazumom. Provedbu nadzire upravna inspekcija te osoba koja smatra da joj je povrijeđeno pravo prednosti pri zapošljavanju može u roku od 30 dana od dana izjavlivanja žalbe na rješenje o prijmu u službu izabranog kandidata podnijeti predstavku upravnoj inspekciji radi provedbe inspekcijskog nadzora. Upravna inspekcija obvezna je u roku od osam dana od dana primitka predstavke obavijestiti donositelja rješenja o prijmu u službu o pokretanju postupka inspekcijskog nadzora radi ostvarenja prava prednosti pri zapošljavanju. Upravna inspekcija po provedbi inspekcijskog nadzora ovlaštena je u slučaju postojanja povrede prava prednosti pri zapošljavanju donijeti rješenje kojim će ukinuti rješenje o prijmu u službu. Protiv rješenja može se pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom. Ako upravna inspekcija utvrdi da u postupku prijma nije izvršena povreda prava, izvješćuje podnositelja predstavke i čelnika tijela o rezultatima provedenog inspekcijskog nadzora. Slijedom navedenoga, Vlada Republike Hrvatske pojašnjava kako se ova odredba Zakona odnosi i na muškarce i žene koje pohađaju i uspješno završe program temeljnog vojnog osposobljavanja, na način propisan Zakonom. U skladu sa Zakonom o obrani obrana je državna funkcija kojom se osigurava suverenitet, neovisnost i teritorijalna cjelovitost Republike Hrvatske te područje djelovanja koje obuhvaća pripremu, uporabu i korištenje snaga i sredstava u ratnom stanju, stanju neposredne ugroženosti neovisnosti, jedinstvenosti i opstojnosti Republike Hrvatske i miru. Obrana zemlje u slučaju ugroze ključna je i cilj beneficije je osobe potaknuti na temeljno vojno osposobljavanje, odnosno ne iskazivanje prigovora savjesti.

Nadalje, u dijelu 14.9. „Nacrt prijedloga zakona o mirovinskom osiguranju“ pravobraniteljica ističe primjedbe na odredbe ZOMO-a, koje je dala u javnom savjetovanju, a koje se odnose na ovrhu obiteljske mirovine u kojoj je predviđena iznimka prema kojoj predmet ovrhe ili osiguranja ne može biti obiteljska mirovina koju koriste samo djeca ili djeca i bračni drug umrlog zajedno, osim u slučaju naplate tražbine po osnovi zakonskog uzdržavanja (str. 300). Slijedom navedenoga, Vlada Republike Hrvatske ističe kako u odredbi članka 8. stavka 2. ZOMO-a, kojom se uređuje izuzeće obiteljske mirovine od ovrhe, nije potrebno pored bračnog druga, izrijeком navoditi i izvanbračnog druga, životnog partnera i neformalnog životnog partnera, s obzirom na to da su prema članku 74. ZOMO-a razvedeni bračni drug te

životni i neformalni životni partner izjednačeni u pogledu stjecanja i korištenja prava na obiteljsku mirovinu.

Nadalje, pravobraniteljica ističe primjedbe koje se odnose na način dokazivanja statusa izvanbračne zajednice te stajalište kako bi se u ZOMO trebala ugraditi odredba prema kojoj će se status izvanbračnog druga/neformalnog životnog partnera dokazati i pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju ako je isto doneseno i ako je u njemu utvrđen status izvanbračnog druga/neformalnog životnog partnera (str. 301). U odnosu na ove navode, Vlada Republike Hrvatske želi pojasniti kako se u okviru mirovinskoga sustava članovima obitelji osiguravaju prava za koja je, s obzirom na način financiranja, potrebno osigurati dodatni zaštitni mehanizam u pogledu utvrđivanja posebnih statusa koje nije moguće u potpunosti izjednačiti s propisima o nasljeđivanju. Pritom Vlada Republike Hrvatske ističe da se za ostvarivanje prava na obiteljsku mirovinu, člankom 77. ZOMO-a, navodi širi krug osoba koje mogu ostvariti pravo na obiteljsku mirovinu, a koje uključuju bivšeg životnog partnera, neformalnog životnog partnera s pravom na uzdržavanje, bivšeg neformalnog životnog partnera s pravom na uzdržavanje, kao i bivšeg izvanbračnog druga s pravom na uzdržavanje.

Osim toga, pravobraniteljica ističe kako se u slučajevima u kojima članovi obitelji koji koriste obiteljsku mirovinu žive odvojeno, ukupna svota obiteljske mirovine dijeli na jednake dijelove (str. 301). U odnosu na ove navode, Vlada Republike Hrvatske želi dodatno pojasniti kako je odredbom članka 72. ZOMO-a propisan način podjele obiteljske mirovine između članova obitelji na način da se ukupna svota mirovine dijeli na jednake dijelove i da se svakom članu obitelji isplaćuje pripadajući dio mirovine ako pravo na obiteljsku mirovinu ima samo bračni drug i djeca osiguranika ili samo roditelji osiguranika ili samo druga djeca bez roditelja, a neki od njih žive odvojeno, odnosno u odvojenom kućanstvu, što će pozitivno utjecati na suzbijanje ekonomske diskriminacije među članovima obitelji koji žive u odvojenom kućanstvu.

Za svoje predstavnike koji će u vezi s iznesenim mišljenjem biti nazočni na sjednicama Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike dr. sc. Alena Ružića, dr. med., potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske i ministra unutarnjih poslova dr. sc. Davora Božinovića, potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske i ministra obrane Ivana Anušića, ministra pravosuđa, uprave i digitalne transformacije Damira Habijana, ministricu zdravstva dr. sc. Irenu Hršić, dr. med., ministra znanosti, obrazovanja i mladih dr. sc. Radovana Fuchsa i državne tajnike Mariju Pletikosu, Margaretu Mađerić, dr. sc. Irenu Petrijević, Tomislava Bilandžića, Nevenku Lastrić-Đurić, Branka Hrga, Ivana Crnčeca, Vedranu Šimundžu Nikolić, Sanjina Rukavinu, Fadilu Bahović, dr. sc. Mariju Bubaš, dr. med., Tomislava Dulibića, Renata Mittermayera, dr. med., Stipu Mamića, dr. sc. Ivu Ivanković, Zrinku Mužinić Bikić i dr. sc. Nikolu Mrvca.

 mr. sc. Andrej Plenković